

Тема: Поширені хвороби хутрових звірів. Екологічні заходи в кроле- і звірогосподарствах.

План:

1. Заразні і незаразні хвороби звірів. Авітаміноз.

Збудники, перебіг і профілактики хвороб: паратиф (сальмонельоз), колібактеріоз, хвороба Ауескі, чума м'ясоїдних.

2. Зоотехнічні вимоги до попередження захворювань.

1. Заразні і незаразні хвороби звірів. Авітаміноз.

Хвороби звірів поділяють на **незаразні**, що зв'язані з похибками годівлі, утримання і розведення тварин, і **заразні**. Серед заразних виділяють інфекційні, інвазійні та протозойні захворювання.

Сальмонельоз (паратиф) - гостре контагіозне захворювання хутрових звірів, яке супроводжується враженням шлунково-кишкового тракту, печінки, збільшенням селезінки, підвищенням температури тіла. До зараження сальмонельозом найбільш сприйнятливі лисиці, песці, нутрії. Найбільш важко хворіють цуценята 30-50-денного віку.

Хворобу у хутрових звірів частіше викликають три типи сальмонел, які постійно перебувають в організмі і при ослабленні організму викликають хворобу. Основним джерелом зараження хутрових звірів є інфіковані корми, молоко, вода, а також хворі тварини і перехворілі.

Сальмонельоз протікає гостро, підгостро і хронічно. Залежно від перебігу хвороб хворі звірі гинуть через 7-14 днів (гостра форма) або через 3-4 тижні (хронічна).

Хворих і підозрілих на захворювання сальмонельозом звірів ізолюють і лікують. Як профілактичний засіб використовують полівалентну антитоксичну сироватку проти паратифу телят. Хворим звірам призначають антибіотики, серцеві та інші засоби. Шеди, клітки, будиночки старанно очищають і дезінфікують.

Колібактеріоз - широко розповсюджене захворювання серед молодняку хутрових звірів, особливо лисиць та песців. Супроводжується хвороба розладами шлунково-кишкового тракту, враженням органів дихання, центральної нервової системи.

Збудник колібактеріозу хутрових звірів - патогенні типи кишкової палички. Найбільш сприйнятливі до зараження цуценята песців і лисиць у перші 10 днів життя. Норки є стійкими до природного зараження.

Виникнення і розповсюдження проходить через корми, інфікованими штамми кишкової палички. Колібактеріоз частіше виникає у теплу пору року, протікає гостро і підгостро. Першими ознаками хвороби у новонароджених цуценят є загальна слабкість, кал рідкий, в ньому можна виявити бульбашки газу. У цуценят старшого віку ознаки захворювання розвиваються поступово. З

лікувальною метою застосовують сироватку проти паратифу і колібактеріозу поросят, телят і ягнят у суміші з антибіотиками і вітамінами.

Чума м'ясоїдних - вірусна контагіозна хвороба, для якої характерна короточасна лихоманка, запалення слизової оболонки очей, дихального та харчотравного трактів, ураження центральної нервової системи. До хвороби сприйнятливі норки, лисиці, песці та інші види м'ясоїдних.

Збудник передається прямим контактним шляхом та через виділення хворих тварин та перехворілих. Клінічні ознаки чуми проявляються у вигляді лихоманки, підвищення температури тіла до 39,5-41 °С, звірі пригнічені, відмовляються від корму, деколи виникає рвота. За хронічного перебігу захворювання у звірів спостерігається нервова форма. При цьому є ознаки підвищеної чутливості, епілептоподібні напади, парези і паралічі задніх кінцівок.

Специфічних засобів лікування чуми на сьогодні немає. Неспецифічне лікування повинно бути направлене на зменшення інтоксикації організму хворих тварин і обмеження ускладнень захворювання. Для специфічної профілактики використовують різні вакцини. Вагомого значення у комплексі протиепізоотичних заходів проти чуми надають дезінфекції.

Хвороба Ауескі (псевдосказ) - гостре інфекційне захворювання багатьох видів тварин, яке супроводжується враженням центральної нервової системи і різко вираженою сверблячкою шкіри. Збудник хвороби - вірус.

До хвороби Ауескі сприйнятливі норки, песці, лисиці та багато інших тварин.

Основним джерелом зараження звірів є хворі тварини та тварини-вірусоносії, зокрема: свині, велика і дрібна рогата худоба, коні. Зараження хутрових звірів найчастіше при поїданні сирих свинячих субпродуктів і неперевареної крові хворих на цю хворобу свиней.

Масові спалахи хвороби Ауескі серед звірів реєструються у літньо-осінній період. У хворих звірів відмічають звуження щілин та зіниць очей, розчухування шкіри в ділянці голови та шиї, значне виділення слини, параліч щелеп та гортані.

Внаслідок ураження центральної нервової системи спостерігаються парези та паралічі кінцівок. Хворі звірі гинуть через 1-8 годин після прояву перших клінічних ознак.

Для лікування хворих звірів застосовують глобулін проти хвороби Ауескі. Вакцинують також клінічно здорових тварин інактивованою вакциною проти хвороби Ауескі.

Важливим застережним заходом занесення збудника на звіроферму є обов'язкове виконання ветеринарно-санітарних заходів, контролю за якістю м'ясних продуктів, особливо свинячих, які згодовують звірам тільки після проварювання. Клітки, будиночки, реманент обпалюють і дезінфікують.

3. Зоотехнічні вимоги до попередження захворювань.

Кролеферми і звіроферми промислового типу відносяться до об'єктів, які значно забруднюють навколишнє середовище. При виробництві продукції кролівництва і звірівництва можливе винесення із приміщень шкідливих газів,

пилу, мікроорганізмів, гною, гноївки та ін. Концентрація тварин у приміщенні, фізіологічні виділення, волога, тепло, скупчення пуху і органічних часток обумовлює постійне збирання пилу, газів, водяних парів, мікроорганізмів, що виносяться в атмосферу. Джерелом запилення і наявності мікробів у повітрі є також сухі сипучі корми, підстилка, при роздачі яких збільшується кількість пилових часток. Для контролю за санітарним станом повітря в приміщення необхідно постійно визначати кількість мікробів і пилу спеціальними апаратами.

Санітарна охорона повітряного басейну навколо кроле і звіроферми повинна забезпечуватись її раціональним розміщенням із дотриманням санітарних і зооветеринарних інтервалів. Їх будівництво забороняється безпосередньо на берегах рік, біля паркових зон. Для забезпечення нормативних показників повітря кролівничі і звірівничі об'єкти будують нижче за рельєфом місцевості, з підвітряного боку стосовно населеного пункту і на відстані не менше 300 м. Навколо таких підприємств створюють захисний бар'єр з лісових насаджень. Зелені насадження істотно впливають на мікроклімат на території забруднення, знижують силу вітрів, влітку створюють затінок, а взимку захищають від снігових заносів. Тому по периметру територію ферми доцільно обсадити в декілька рядів деревами і кущами. Дерева і кущі слід також саджати впродовж внутрішніх доріг, навколо кормоцеху, ветеринарних об'єктів і між приміщеннями, але не менше як 5-8 м від будівель. У виробничій зоні між групами виробничих об'єктів доцільно створювати газони з багаторічних трав та квітів.

Покращення санітарного стану повітряного басейну можна добитися раціональним вентиляванням приміщень. Переваги надають таким вентиляційним пристроям, які обладнані спеціальними фільтрами.

На великих кроле- і звірогосподарствах накопичується досить значна маса гною і гноївки. Одночасно наявність великої маси гною загрожує забрудненню ґрунту, води, повітряного басейну.

Гній є також джерелом поширення інфекції та інвазій. Крім того специфічний неприємний запах гноєвих мас створює сморід навколо ферми у радіусі кількох кілометрів. Змивання атмосферними опадами з території тваринницьких ферм гною і гноєвих стоків забруднює водні об'єкти. Тому необхідно дотримуватись санітарно-гігієнічних вимог щодо збирання, транспортування, зберігання, знезараження та утилізації гною.

Більш відповідає гігієнічним вимогам періодична система видалення гною, яка передбачає систематичне прибирання гноєвиділень шляхом роботи механізмів через відповідні проміжки часу. Транспортування гною від виробничих приміщень до гноєсховищ краще всього проводити мобільним транспортом, для якого на фермі повинні бути відведені найкоротші ізольовані шляхи сполучень.

Утилізація трупів загиблих тварин є невідкладним завданням, бо вони можуть бути джерелом забруднення біосфери і становити реальну небезпеку, особливо при загибелі від інфекційних хвороб.

Знешкодження трупів кролів і звірів проводять спалюванням, біотермічним знезараженням у спеціальних ямах і похованням у землю на скотомогильниках.

Спосіб спалювання трупів має ті переваги, що досягається повне знищення збудника хвороби. Спалювати трупи краще всього в печах спеціальної конструкції, що забезпечують необхідні гігієнічні умови.

Контрольні запитання

1. Вкажіть загальні правила профілактики захворювань хутрових звірів.
2. Як обладнати територію і в'їзд на звіроферму для попередження заносу інфекції?
3. Дайте класифікацію хвороб звірів.
4. Колібактеріоз, чума м'ясоїдних звірів - збудник, перебіг і їх профілактика.
5. Яке основне джерело зараження звірів вірусом хвороби Ауєскі? Ознаки та правила профілактики цієї хвороби.

Тема: Забій звірів

План:

- 1. Способи забою звірів.**
- 2. Первинна обробка шкурок звірів.**

1. Способи забою звірів.

Одержання високоякісного хутра, крім годівлі і утримання, залежить від первинної обробки шкурок. Вона починається з забою звірів. Забій звірів проводять зміщенням шийних хребців, електричним струмом, дитиліном або диплацином.

Зміщення шийних хребців є одним з найдавніших способів забою, що вже рідко застосовується. Електричним струмом забивають песців, лисиць, єнотоподібних собак, використовуючи напругу в 30 вольт. В Україні цей метод не практикують.

Забій норок, тхорів, лисиць, песців, єнотів здійснюють внутрішньом'язовою ін'єкцією 2 % водного розчину дитиліну в дозах: для норок і тхорів - 0,2, лисиць, песців, єнотів - по 0,4 мл на голову. Диплацин застосовують 1-2 % водний розчин по 0,3-0,2 мл на кілограм живої маси.

Нутрію і ондатру, м'ясо яких є дієтичним продуктом, для забою піднімають за хвіст і б'ють круглою короткою палицею по потилиці, а потім для знекровлення підвішують униз головою.

Забитих звірів перевозять на пункт первинної обробки шкурок, де розміщують у спеціальній кімнаті на стелажах або долівці.

Забій проводять при повному визріванні волосяного покриву. В умовах України зрілість волосяного покриву у норки настає всередині листопада. У звірів темних кольорів волосяний покрив дозріває дещо пізніше, тому спочатку забивають норок світлих тонів. Час забою тхорів той же, що і норок, лисиць - друга декада листопада, єнотів - також листопад. У блакитних песців зрілість волосяного покриву настає в кінці жовтня - першій половині листопада.

У нутрії й ондатри випадіння старого, ріст та розвиток нового волосся триває протягом року, але в листопаді - лютому волосяний покрив стає найгустішим, шовковистим і пишним. Цей період - найсприятливіший для їх забою.

Знімання шкурок хутрових звірів після забою передбачено лише трубкою.

2. Первинна обробка шкурок звірів.

Операцію із забою звірів, обробки шкурок проводять в пункті первинної обробки, який повинен відповідати санітарним, протипожежним і виробничо-технологічним нормам.

Пункт первинної обробки шкурок будують за типовим або індивідуальним проектом, який включає такі відділення:

- остигання - для остигання тушок і шкурок після знімання; »

- шкуркознімальна і знежирювальна - для знімання шкурок, знежирювання і насадження на правилку;
- сушильне приміщення - для просушування шкурок;
- приміщення для зняття шкурок з правилки - для зняття шкурок з правилки;
- приміщення для відкати шкурок по міздрі й волоссю - для обробки шкурок у барабанах по міздрі й волоссю з проміжним вивертанням;
- приміщення для дообробки й очищення - для заключної обробки шкурок;
- сортувальна - для сортування шкурок;
- склад готової продукції - для пакування і зберігання продукції.

Первинна обробка шкурок охоплює відповідні операції

Сортують шкурки у спеціальному приміщенні, яке повинно бути добре освітлене лампочками денного світла зі стелею та стінами, пофарбованими у білий колір, обладнане зручними сортувальними столами і стільцями. Сортування шкурок проводять за Держстандартом. Сортування починають з визначення розміру.

Сортування й вибір хутра на експорт має деякі відмінності. На експорт відбирають лише шкурки першого сорту, без дефектів, або малого і середнього дефектів. Відсортовані шкурки зв'язують у бунти за розміром, кольором, сортом по 10 шкурок (лисиці і песці) і 20 шкурок (нутрії, норки).